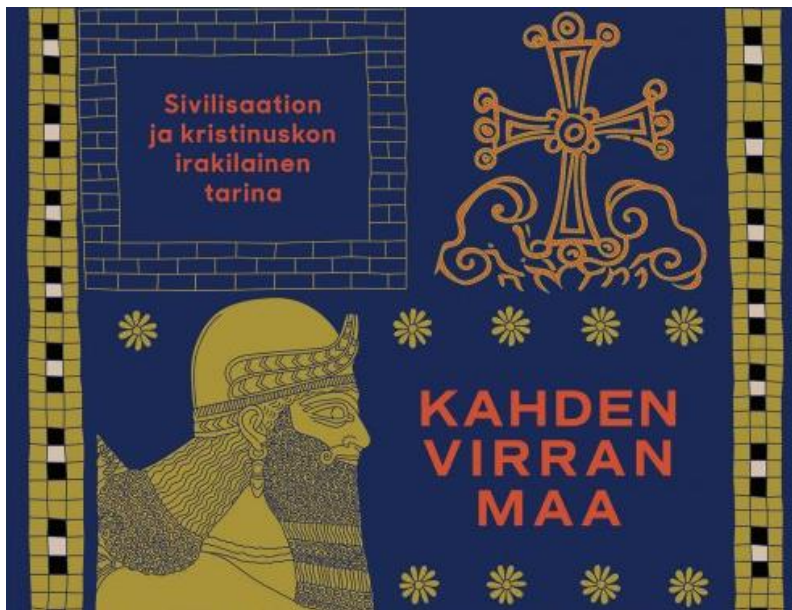

Taitavasti opastettu matka läpi sivilisaation ja kristinuskon irakilaisen tarinan

Iiris Nikanne
Helsingin yliopisto

Emil Anton 2020. *Kahden virran maa – Sivilisaation ja kristinuskon irakilainen tarina*. Helsinki, Kirjapaja, 287 s.

Teologian tohtori ja filosofian maisteri Emil Antonin tuore populaaritieteellinen teos *Kahden virran maa – Sivilisaation ja kristinuskon irakilainen tarina* (2020) vastaa suomalaisen tietokirjallisuuden aukkoon. Vaikka irakilaiset ovat Suomen kolmanneksi suurin ulkomaalaisryhmä heti virolaisten ja venäläisten jälkeen, harvalla on käsitystä Irakin historiasta saati siitä, kuinka suuri merkitys sillä on ollut meidän sivilisaatiomme kehittymiselle. *Kahden virran maa* auttaa hahmottamaan tätä yleissivistykselle merkittävää, mutta vähälle huomiolle jäänyttä puolta historiastamme.

Nimensä mukaisesti kirjan näköala rajautuu nimenomaan sivilisaation ja kristinuskon irakilaisen puolen tarkasteluun (siis anakronistisesti keskittyen maantieteellisesti nykyisen Irakin alueeseen). Kun käsittelyssä on ajallisesti niinkin kattava aikaväli kuin sivilisaation ja kristinuskon vaiheet aina muinaisajasta nykypäivään, tämän koko viisituhatuotisen historian sisällyttäminen yksin alle kolmesataa sivua kattaviin kansiin on intensiivinen matka, jota edetessä aihetta suhteellisen vähän tunteva lukija saattaakin helposti häkeltyä eri imperiumien, hallitsijoiden ja kirkkokuntien vilinässä. Vaiherikkaan polun kulkemisessa kuitenkin helpottaa se, että matkoppaanakin toimiva Anton johdattelee tähän kiehtovaan maailmaan erinomaisella kerronnallaan, ja kirjan kieli on todella elävää, oivaltavaa ja hauskaakin.

Kirja koostuu seitsemästä pääluvusta, joita kehystävät kirjan merkityksellisyyttä ja kontekstia kauniilla ja mukaansatempaavalla tavalla raamittavat alkusanat, johdanto, loppusanat ja loppuvirsi. Pääluvut jäsenyivät selkeiksi kokonaisuuksiksi: 1. Sumerin ja Akkadin perintö, 2. Assyrian ja Babylonian valtakunnat, 3. Imperiumien aika, 4. Babylonista uuteen Jerusalemiin, 5. Kaksoisvirranmaan kristityt, 6. Arabien ja Mongolien aika ja 7. Moderni historia. Teos kannattaa ehdottomasti lukea kokonaisuutena, mutta spesifistä teemasta tietoa etsivä kiireinen lukija pystyy hyödyntämään lukuja myös erillisinä tietopaketteinaan. Ja kun tietoa tämä tiivis teos on pullollaan, ainakin allekirjoittaneen on syytä joka tapauksessa palata sen äärelle kaikkien mielenkiintoisten yksityiskohtien sisäistämiseksi!

Kiinnostavista yksityiskohdista puheen ollen, tiesitkö että esimerkiksi kirjoitustaito, verotus ja 60-minuuttinen tunti kehitettiin Irakin alueella? Ja että kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin kantaisä Abraham on Raamatun mukaan sieltä lähtöisin? Tai että kristinuskoko levisi sinne heti alkuaikoinaan ja monet Irakin kristityt edelleen puhuvat Jeesuksen äidinkieltä, arameaa? Kirja on lukuisten tiedonjyvien aarreaitta, jossa riittää pengottavaa useammaksi lukukerraksi. Suurten linjojen osalta teos havahduttaa tajuamaan Irakin alueen roolin sivilisaation ja kristinuskon kehityksessä – sijoittamaan alueen ansaitsemalleen paikalle ”maailman suuressa tarinassa”, lainatakseni Antonin kaunista kielikuvaa, jota hän käyttää kuvaamaan kirjoitusprosessin merkitystä omien, isän puolelta irakilaisten, juuriensa ymmärtämiselle.

Itse aihetta tutkineena olin vaikuttunut erityisesti Antonin tavasta sitoa historiallinen tarina nykypäivän Suomeen ja irakilaisiin kristinuskoon kääntyneisiin maahanmuuttajiin täällä. Anton painottaa, että erityisesti kristinuskoa irakilaisille opettavien tulisi tiedostaa, kuinka syvästi irakilainen kristinuskon tarina onkaan. Kääntyneiden irakilaisten näkökulman huomioimalla *Kahden virran maa* haastaa länsikeskeistä kristillistä ajattelua paitsi historiallisesti myös suhteessa nykypäivään: ”Meitä läntisen maailman kristittyjä irakilaiset käännyttäiset haastavat paitsi hyväksymään heidät, myös oppimaan uudestaan, mistä kristinuskossa on ylipäätään kyse. Kysymys ei ole niinkään siitä, ovatko he oikeita kristittyjä, vaan siitä, olemmeko me oikeita kristittyjä. Onko meissä vähääkään samanlaista valmiutta kärsiä uskomme puolesta ja rakastaa vihollisiamme kuin heissä?”

Populaaritieteellisenä kirja sopii luettavaksi laajalle yleisölle, ja samalla lähdeviitteiden sisällyttäminen tekee siitä käyttökelpoisen myös aiheesta kiinnostuneille tutkijoille. Tutkijana kaipaisin kuitenkin lisää tarkkuutta lähdeviitteiden merkintään, koska ajoittain jää epäselväksi, mihin lähteeseen tarkalleen ottaen mikäkin kohta perustuu. Populaaritieteellisessä teoksessa ei toki edellytetä samanlaista systemaattisuutta kuin tieteellisessä tekstissä, ja lähdeviitteiden avulla kyllä pääsee alkuperäisten lähteiden jäljille, mutta kun kerran lähdeviitteet on merkitty, niin saman tien ne voisi laittaa pedantisti myös akateemiset pilkunviilaajat huomioiden. Yhtä kaikki, *Kahden virran maa* on erinomainen tietokirja jokaiselle yleissivistyksensä kartuttamisesta kiinnostuneelle, mutta erityisen tärkeää sen lukeminen olisi irakilaisten kristittyjen tai kristinuskosta kiinnostuneiden parissa toimiville.